

Κρατικός καπιταλισμός με σφραγίδα Τραμπ

Χωρίς μία συνεκτική οικονομική φιλοσοφία, αλλά με αυξημένη αυτοπεποίθηση και αποδυναμωμένους φραγμούς, ο Αμερικανός πρόεδρος αλλάζει τη φυσιογνωμία της αμερικανικής οικονομίας, με απρόβλεπτες συνέπειες.

Γιάννης Παλαιολόγος

Δευτέρα 06 Οκτωβρίου 2025

Tags: [ΔΙΕΘΝΗ](#) [ΗΠΑ](#) [ΑΥΤΑΡΧΙΣΜΟΣ](#)

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ επισκέπτεται την US Steel - Irvin Works στο Δυτικό Μίφλιν της Πενσυλβανίας, στις 30 Μαΐου 2025, για να σηματοδοτήσει τη συμφωνία μεταξύ της Nippon Steel και της US Steel. [SAUL LOEB / AFP]

Την περασμένη Τετάρτη, το Ανώτατο Δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών [απέρριψε αίτημα της κυβέρνησης Τραμπ](#) για την άμεση έκπτωση της Λίσα Κουκ από το αξίωμά της ως μέλους της διοικητικής επιτροπής της [ομοσπονδιακής κεντρικής τράπεζας](#) (η υπόθεση θα εκδικαστεί επί της ουσίας τον Ιανουάριο). Μεταξύ άλλων, κατά του αιτήματος της κυβέρνησης κινητοποιήθηκαν οι τρεις εν ζωή πρώην διοικητές της τράπεζας (της Federal Reserve), ο Άλαν Γκρίνσπαν, ο Μπεν Μπερνάνκι και η Τζάνετ Γέλεν.

Η απόπειρα του Τραμπ να αποπέμψει, με σαθρά επιχειρήματα και αβάσιμες κατηγορίες, την Κουκ, αποτελεί μία άνευ προηγουμένου απόπειρα χειραγώγησης της κεντρικής τράπεζας από τον Λευκό Οίκο. Η Fed δημιουργήθηκε πριν 112 χρόνια με νομοθέτημα του Κογκρέσου. Η εντολή της, από το 1977, είναι να υποστηρίζει την πλήρη απασχόληση και τη σταθερότητα των τιμών. Οι αποφάσεις της για τη νομισματική πολιτική λαμβάνονται ανεξάρτητα από τις επιθυμίες του προέδρου ή των νομοθετών, ενώ η ηγεσία της μπορεί να αποπεμφθεί μόνο αν υπάρχει ουσιώδης αιτία (π.χ. διαφθορά, παράβαση καθήκοντος κ.ο.κ.).

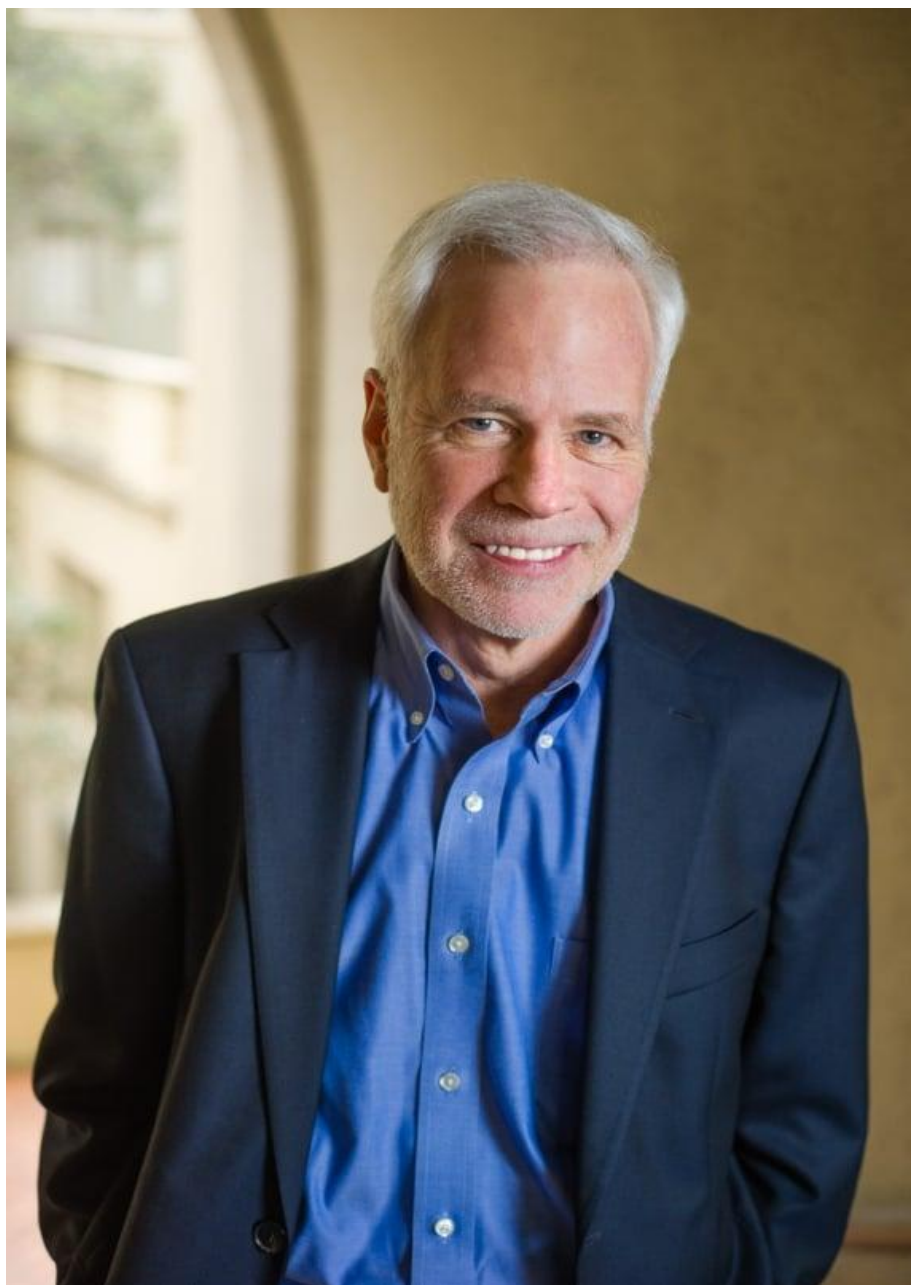

Η Λίζα Κουκ, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, παρευρίσκεται σε ανοιχτή συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ομοσπονδιακής Τράπεζας, στις 25 Ιουνίου 2025. [SAUL LOEB / AFP]

Η ασυλία της κεντρικής τράπεζας από την πολιτική θεωρείται αναγκαία συνθήκη ειδικά για την αποτροπή πολιτικών που θα ευνοήσουν βραχυπρόθεσμα την κυβέρνηση, υπονομεύοντας όμως σε βάθος χρόνου την οικονομία. Η σημασία της ανεξαρτησίας της είναι παγκόσμια, καθώς είναι η θεματοφύλακας της αξίας του δολαρίου, ενώ οι αποφάσεις της συμβάλλουν καταλυτικά στη διαφύλαξη της διεθνούς χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Ο Τραμπ, φυσικά, αδιαφορεί για όλα αυτά. Στους οκτώ μήνες της δεύτερης θητείας του έχει ασκήσει επανειλημμένως κριτική στον διοικητή της Fed, Τζέι Πάουελ, απειλώντας να τον απολύσει και αναζητώντας και σε αυτήν την περίπτωση ενδείξεις κάποιου σοβαρού παραπτώματος ως πρόσχημα.

Η εκστρατεία κατά της ανεξαρτησίας της Fed –που θυμίζει την προσέγγιση αυταρχικών ηγετών όπως ο Ταγίπ Ερντογάν, που μεταξύ του 2019 και του 2024 απέλυσε τέσσερις κεντρικούς τραπεζίτες που δεν συμμορφώνονταν με την απαίτησή του για χαμηλότερα επιτόκια– αποτελεί τη σοβαρότερη απειλή για τη σταθερότητα και τη φήμη χρηστής διακυβέρνησης της αμερικανικής οικονομίας. Η αδηφάγος επιθυμία του Τραμπ για ενίσχυση της εξουσίας του και για προσοδοθηρία έχει γίνει αισθητή με πολλούς άλλους τρόπους μετά την 20^η Ιανουαρίου.

Ο Μπάρι Άιχενγκριν.

«Η δυνητική ζημιά είναι τεράστια», λέει στο inside story ο Μπάρι Άιχενγκριν, ο φημισμένος οικονομικός ιστορικός και καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϊ στην Καλιφόρνια. «Ακούμε ήδη πολλές ιστορίες [για εταιρείες που επανεξετάζουν τα σχέδιά τους να επενδύσουν στις ΗΠΑ](#).

Εκτός από τα data centers που σχετίζονται με την Τεχνητή Νοημοσύνη, οι επενδύσεις στις ΗΠΑ δεν αυξάνονται». Ο Άιχενγκριν ανησυχεί μάλιστα ότι η ζημιά στα ανεξάρτητα όργανα οικονομικής διακυβέρνησης, αλλά και στο κράτος δικαίου ευρύτερα, «δεν θα είναι αναστρέψιμη». «Μόλις γίνει κτήμα των επενδυτών ότι οι αμερικανικοί θεσμοί δεν είναι τόσο ανθεκτικοί όσο νόμιζαν, θα καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι από τη στιγμή που υπονομεύτηκαν μία φορά, αυτό θα μπορούσε να ξανα συμβεί», σημειώνει.

Ο Ηλίας Παπαϊωάννου, καθηγητής Οικονομικών στο London Business School και εταίρος της Βρετανικής Ακαδημίας, είναι κάπως πιο αισιόδοξος. Η συστηματική προσπάθεια συγκέντρωσης της εξουσίας, λέει στο inside story, «είναι πλέον πιο ορατή και συναντά αυξανόμενη αντίσταση. Η οικονομική επιβράδυνση, ο πληθωρισμός και οι κοινωνικές απώλειες κινητοποιούν πολίτες και θεσμούς, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις η κυβέρνηση έχει αναγκαστεί να κάνει πίσω».

Ο Παπαϊωάννου θυμίζει τη φράση που φέρεται να είπε το 1787 ο Μπέντζαμιν Φράνκλιν σε μια κυρία έξω από το Συνταγματικό Συνέδριο, όταν εκείνη τον ρώτησε αν οι Ηνωμένες Πολιτείες θα ήταν μοναρχία: «Σας δίνω μια Δημοκρατία [republic], αν μπορείτε να τη διατηρήσετε». «Οι Ηνωμένες Πολιτείες άντεξαν τον Εμφύλιο, τους νόμους Τζιμ Κρόου και τον Μακαρθισμό. Είναι πιθανό ότι και τώρα οι θεσμοί και η κοινωνία τους θα αποδειχθούν ανθεκτικοί», εκτιμά.

Το αμερικανικό κράτος ως επιχειρηματίας

Οι Ρεπουμπλικανοί ήταν ανέκαθεν το κόμμα της ελεύθερης αγοράς. Καθ' όλη τη μεταπολεμική περίοδο, αντιτάσσονταν σθεναρά στις προσπάθειες των Δημοκρατικών να ενισχύσουν το ομοσπονδιακό κράτος πρόνοιας ως εξάρσεις σοσιαλισμού και, ειδικά από την εποχή του Ρέιγκαν και μετά, στήριξαν την απορρύθμιση της οικονομίας και τη συρρίκνωση του κράτους. Ο ίδιος ο Τραμπ, ειδικά στις εκλογές του 2020, [μιλούσε με κάθε ευκαιρία για τη «σοσιαλιστική ατζέντα» του Τζο Μπάιντεν](#)

που –υποτίθεται– θα κατέστρεφε την Αμερική.

Στη δεύτερη θητεία του, ωστόσο, ο Αμερικανός πρόεδρος –που ποτέ δεν τον ενδιέφερε ιδιαίτερα η ιδεολογική συνέπεια– έχει επιδείξει σαφείς σοσιαλιστικές τάσεις, με την πιο θεμελιώδη έννοια: του απευθείας ελέγχου από το κράτος των μέσων παραγωγής, σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας.

Ενδεικτικά, στα τέλη Αυγούστου ανακοινώθηκε η «ιστορική» συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης Τραμπ και της Intel, του κουρασμένου κολοσσού των μικρο-επεξεργαστών, για τη μετατροπή 8,9 δισ. δολαρίων σε ομοσπονδιακές επιχορηγήσεις σε μετοχικό μερίδιο 10% στην εταιρεία. Όπως αποκάλυψε κάποιες μέρες μετά την ανακοίνωση ο οικονομικός διευθυντής της Intel, ως μέρος της συμφωνίας η εταιρεία [θα διατηρούσε τον έλεγχο της μονάδας παραγωγής μικροτσιπ, παρ' ότι είναι ζημιογόνος](#)

και υπήρχαν πιέσεις να πωληθεί.

«Ο Τραμπ μπορεί να ισχυρίζεται ότι δεν θα παρεμβαίνει στη διοίκηση της Intel, ότι δεν απαιτεί θέση στο διοικητικό συμβούλιο ή ακόμα και δικαιώματα πληροφόρησης, αλλά όλοι ξέρουν ότι η κυβέρνηση έχει πολύ συγκεκριμένες προτιμήσεις και έχει τον τρόπο να τις επιβάλλει» λέει στο inside story η Μιράντα Ξαφά, σύμβουλος επενδύσεων και πρώην εκπρόσωπος της Ελλάδας στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

25 Ιουλίου 2025, Σαξονία-Άνχαλτ, Μαγδεβούργο: Προκατασκευασμένοι τοίχοι από σκυρόδεμα στέκονται σε ένα εργοτάξιο όπου η Intel ήθελε να χτίσει ένα εργοστάσιο αξίας δισεκατομμυρίων ευρώ, αλλά εγκατέλειψε τα σχέδιά της. [Klaus-Dietmar Gabbert / DPA / dpa Picture-Alliance μέσω AFP]

Η Ξαφά αναφέρεται στην «πρωτοφανή απαίτηση παραίτησης» του CEO της Intel από τον Τραμπ λόγω μομφών για επενδυτικούς δεσμούς του με τις κινεζικές ένοπλες δυνάμεις, που προηγήθηκε της συμφωνίας. Μετά τη συμφωνία, ο Λευκός Οίκος ξέχασε το ζήτημα και ο Λιπ-Μπου Ταν παρέμεινε στη θέση του. Το επεισόδιο, σύμφωνα την έμπειρη οικονομολόγο, «υπογραμμίζει το απρόβλεπτο περιβάλλον που αντιμετωπίζουν οι μεγάλες εταιρείες υπό τον Τραμπ».

Είχε προηγηθεί, τον Ιούλιο, [η κρατική εξαγορά της MP Materials](#)

, της εταιρείας που λειτουργεί το μοναδικό ορυχείο εξόρυξης σπάνιων γαιών στις Ηνωμένες Πολιτείες· και (τον Ιούνιο) η συμφωνία για την πώληση της εμβληματικής US Steel στην ιαπωνική Nippon Steel. Η συμφωνία αυτή, στην οποία είχε εναντιωθεί προεκλογικά ο Τραμπ, προχώρησε υπό τον όρο η αμερικανική κυβέρνηση να λάβει τη λεγόμενη [«χρυσή μετοχή»](#)

, που της δίνει το δικαίωμα βέτο σε ζητήματα παραγωγής, επενδύσεων, κλεισίματος εργοστασίων αλλά και πιθανής μελλοντικής πώλησης της επιχείρησης.

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ επισκέπτεται την US Steel - Irvin Works στο Δυτικό Μίφλιν της Πενσυλβανίας, στις 30 Μαΐου 2025, για να σηματοδοτήσει τη συμφωνία μεταξύ της Nippon Steel και της US Steel. [SAUL LOEB / AFP]

Τον Αύγουστο, επίσης, σε μία ακόμα άνευ προηγουμένου –και πιθανότατα αντισυνταγματική– κίνηση, ο Τραμπ έδωσε το πράσινο φως για εξαγωγές μικροτσιπ Τεχνητής Νοημοσύνης της Nvidia και της AMD στην Κίνα, [με αντάλλαγμα το 15% των εσόδων από τις πωλήσεις αυτές να καταβάλλεται ως φόρος στα κρατικά ταμεία.](#)

Ως αποτέλεσμα, όπως έγραφε τον Αύγουστο [σε ανάλυσή του στην Wall Street Journal](#)

ο Γκρεγκ Ιπ, τα πράγματα πήραν μία απροσδόκητη τροπή: «Πριν από μια γενιά, η συμβατική σοφία υποστήριζε ότι καθώς η Κίνα θα απελευθέρωνε την οικονομία της, αυτή θα κατέληγε να μοιάζει με εκείνη της Αμερικής. Αντ’ αυτού, ο καπιταλισμός στην Αμερική αρχίζει να μοιάζει με την Κίνα».

Έκτοτε, το ένστικτο του παρεμβατισμού φαίνεται να έχει απελευθερωθεί περαιτέρω. Όπως [μετέδιδε την περασμένη Πέμπτη το Reuters](#)

, φαρμακευτικοί κολοσσοί δέχονται σχεδόν καθημερινά τηλεφωνήματα από τον Λευκό Οίκο – συμπεριλαμβανομένης της προσωπάρχη, Σούζι Γουάιλις– με αιτήματα που αφορούν την παραγωγή δημοφιλών προϊόντων τους και τη δυνατότητα νέων επενδύσεων στις ΗΠΑ. Η πίεση προς τη φαρμακοβιομηχανία, σύμφωνα με το πρακτορείο, είναι «η κορυφή του παγόβουνου».

Η κυβέρνηση Τραμπ, όπως αναφέρει το ρεπορτάζ, «επιδιώκει συμφωνίες σε έως και 30 κλάδους, με τη συμμετοχή δεκάδων εταιρειών που θεωρούνται κρίσιμες για την εθνική ή την οικονομική ασφάλεια των ΗΠΑ [...]». Σε ορισμένες περιπτώσεις, η κυβέρνηση προσφέρει δασμολογική ελάφρυνση [...], εγγυήσεις εσόδων ή ανάληψη μετοχικών μεριδίων σε προβληματικές εταιρείες, μεταξύ άλλων τύπων βοήθειας. Η ταχεία σύναψη συμφωνιών έχει στόχο να προσφέρει πολιτικές νίκες για τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ πριν από τις ενδιάμεσες εκλογές του 2026».

Παράδοση άνευ όρων

Οι Ρεπουμπλικανοί, παρά τη διαχρονική ιδεολογική τους προσήλωση στην ελεύθερη αγορά, έχουν (όπως άλλωστε σε τόσα άλλα ζητήματα) συμμορφωθεί απολύτως με τις επιθυμίες του Τραμπ. «Είναι πράγματι εκπληκτικό το γεγονός ότι οι Ρεπουμπλικανοί έχουν συναινέσει τόσο πρόθυμα στις προσπάθειες του Τραμπ να κάνει την κυβέρνηση έναν όχι-και-τόσο σιωπηλό εταίρο σε οτιδήποτε, από ημιαγωγούς μέχρι φαρμακευτικά προϊόντα» λέει στο inside story ο Μπάρι Άιχενγκριν. «Φαντάζομαι ότι υπάρχει κάποια δυσφορία στις τάξεις των Ρεπουμπλικανών του Κογκρέσου, αλλά αυτά τα μέλη σιωπούν, έχοντας εκφοβιστεί από τον Τραμπ, ο οποίος επιτίθεται σε διαφωνούντες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και απειλεί να στηρίξει τους αντιπάλους τους στις επόμενες προκριματικές εκλογές».

Η Μιράντα Ξαφά χαρακτηρίζει κι αυτή «περίεργο» που το κόμμα «δεν διαμαρτύρεται γι' αυτήν την πολιτική (με εξαίρεση τον φιλελεύθερο [Ραντ Πωλ](#))»

, αναδεικνύοντας τις «έντονες διαμαρτυρίες των Ρεπουμπλικανών για την κατασπατάληση των χρημάτων των φορολογουμένων όταν χρεοκόπησε η κρατικά επιδοτούμενη Solynbra, εταιρεία παραγωγής φωτοβολταϊκών, επί προεδρίας Ομπάμα». Η πιθανότερη εξήγηση για την αποδοχή της πολιτικής Τραμπ, τουλάχιστον όσον αφορά την Intel, όπως εκτιμά, συνδέεται με τη γεωπολιτική: «Ενδεχομένως οι Ρεπουμπλικανοί θεωρούν ότι είναι επικίνδυνο να ελέγχεται τόσο μεγάλο μέρος της παγκόσμιας παραγωγής ημιαγωγών –που είναι το κλειδί για προηγμένα αμυντικά συστήματα– από ξένες εταιρείες».

Παρεμβάσεις χωρίς σχέδιο

Η στροφή από τον νεοφιλελευθερισμό της περιόδου από το 1980 και μετά και υπέρ μίας πιο παρεμβατικής οικονομικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανικής πολιτικής με σκοπό την αναζωογόνηση της εγχώριας βιομηχανίας, δεν αποτελεί από μόνη της παράγοντα ανησυχίας. Άλλωστε προς αυτήν την κατεύθυνση κινήθηκαν οι ΗΠΑ και κατά την τετραετία του Τζο Μπάιντεν. Το πρόβλημα με την προσέγγιση του Τραμπ, εκτός από την άλωση των ανεξάρτητων θεσμών, είναι η απουσία κάποιου συνεκτικού οράματος για το μέλλον της αμερικανικής οικονομίας.

«Οι μελετητές και άλλοι αναλυτές είναι εκπαιδευμένοι ώστε να αναζητούν μια υποκείμενη λογική πίσω από οποιαδήποτε πολιτική ή σύνολο πολιτικών που ακολουθούνται από τις κυβερνήσεις και τους ηγέτες μας – μια λογική ή ένα μοντέλο που μπορούμε στη συνέχεια να επικρίνουμε ή να επικροτήσουμε», λέει στο inside story ο Μπάρι Άιχενγκριν. «Αυτό είναι ένα παραπλανητικό ένστικτο στην περίπτωση που συζητάμε, όπου ο Τραμπ και οι σύμβουλοί του δεν έχουν στην πραγματικότητα μια υποκείμενη λογική ή μοντέλο. Απλώς κάνουν αυτό που θέλει να κάνει ο Τραμπ ανάλογα με το πώς ξυπνάει κάθε πρωί».

Ο υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ Σκοτ Μπέσεντ (αριστερά), ο υπουργός Υγείας Ρόμπερτ Φ. Κένεντι (κέντρο) και ο υπουργός Εμπορίου Χάουαρντ Λούτνικ (δεξιά) αναχωρούν από τον Λευκό Οίκο με προορισμό το Μαρ-α-Λάγκο στις 28 Μαρτίου 2025. [Lenin Nolly/NurPhoto μέσω AFP]

Ο Ηλίας Παπαϊωάννου μιλά για την «ετερόκλητη φύση» της λαϊκίστικης συμμαχίας που «με μαεστρικό τρόπο συγκρότησε ο Τραμπ», η οποία, όπως λέει, «αποτυπώνεται και στις πολιτικές του. Από τη μία, διακηρύσσει τη βούλησή του για λιγότερη γραφειοκρατία (χαρακτηριστικό το παράδειγμα της DOGE υπό τον Ίλον Μασκ) και χαλαρότερη εποπτεία της οικονομίας και των κεφαλαιαγορών. Από την άλλη, δεν διστάζει να κάνει μέχρι πρότινος αδιανόητες κρατικές παρεμβάσεις», όπως τη μετοχική συμμετοχή στην Intel, την εμπλοκή σε άλλες εταιρικές συμφωνίες αλλά και στις διαπραγματεύσεις για την πώληση του TikTok, κ.ά.

Σύμφωνα με τον Παπαϊωάννου, που έχει διδάξει σε κορυφαία αμερικανικά πανεπιστήμια (Harvard, MIT), «καθώς απουσιάζει μια βαθιά και καθαρή ιδεολογική γραμμή, σήμερα ξεχωρίζουν δύο τάσεις: η επιρροή του Project 2025, που έχει ήδη χαράξει μια βαθιά συντηρητική πορεία για τις Ηνωμένες Πολιτείες τις επόμενες δεκαετίες, και η προσωπική ατζέντα του Τραμπ, επηρεασμένη από τις δικαστικές του περιπέτειες και την αυξημένη αυτοπεποίθησή του. Οι δύο αυτές προσεγγίσεις συγκλίνουν στην αποδυνάμωση των θεσμικών αντισταθμών, στην ενίσχυση της εκτελεστικής εξουσίας, καθώς και σε μια εσωστρεφή –θα έλεγε κανείς νατιβιστική– κατεύθυνση, με το ένα σκέλος στραμμένο κατά της μετανάστευσης και το άλλο κατά του διεθνισμού».

Ριζοσπαστικά αριστερά στατιστικά

Σύμφωνα με το αφήγημα του Τραμπ, που ελάχιστη σχέση έχει με την πραγματικότητα, η οικονομία βρισκόταν ως πέρυσι τον Νοέμβριο στα Τάρταρα, ενώ με την επιστροφή του στον Λευκό Οίκο, οι ΗΠΑ έγιναν «η πιο καυτή χώρα στον κόσμο» (με την οικονομική, πάντα, έννοια).

Στις αρχές Αυγούστου, το Γραφείο Στατιστικών Εργασίας (Bureau of Labor Statistics) δημοσίευσε τη μηνιαία του έκθεση για την απασχόληση, η οποία έδειξε τη σημαντική επιβράδυνση της αμερικανικής οικονομίας, κυρίως εξαιτίας της επιθετικής και αλλοπρόσβαλης δασμολογικής πολιτικής του Τραμπ.

Ένας φυσιολογικός πρόεδρος θα αξιολογούσε νηφάλια τα ευρήματα της έκθεσης (που αποτελεί κρίσιμη πυξίδα για τις αγορές και τους επενδυτές) και θα προσαρμόζε ανάλογα την οικονομική του πολιτική. Ο Τραμπ, αντ' αυτού, απέλυσε την επικεφαλής του ανεξάρτητου BLS, Έρικα Μακεντάρφερ, ισχυριζόμενος (χωρίς καθόλου αποδεικτικά στοιχεία) ότι χειραγώγησε τα δεδομένα για «να εκθέσει τους Ρεπουμπλικανούς, ΚΑΙ ΕΜΕΝΑ».

Η Μιράντα Ξαφά αναδεικνύει το γεγονός ότι ο Τραμπ [ανακάλεσε τον διορισμό του Ε. Τζ. Άντονι](#)

στη θέση της Μακεντάρφερ (ο οποίος επικρίθηκε σφόδρα ακόμα και από συντηρητικούς οικονομολόγους) ως ένδειξη ότι υποχωρεί όταν αντιμετωπίζει την αρνητική αντίδραση των αγορών. Αυτό όμως, τονίζει, «δεν αρκεί για να διασφαλιστεί η νομισματική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα: κάθε προσπάθεια παρέμβασης στην ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας, ή της ακεραιότητας των στατιστικών στοιχείων στα οποία βασίζονται οι αποφάσεις της, τείνει να αυξήσει το ασφάλιστρο κινδύνου που ενσωματώνεται στα μακροπρόθεσμα επιτόκια και να μειώσει την ελκυστικότητα του δολαρίου ως αποθεματικού νομίσματος».

Γράφοντας για το θέμα στους [New York Times](#), ο πολύπαθος πρώην επικεφαλής της ΕΛΣΤΑΤ Ανδρέας Γεωργίου σημείωνε: «Δεν μπορείς να διοικήσεις μια χώρα, ή οποιονδήποτε οργανισμό, χωρίς αξιόπιστα δεδομένα, και η απόλυση του επικεφαλής μιας στατιστικής υπηρεσίας επειδή δεν σου αρέσουν οι αριθμοί που παράγει, ανοίγει ένα μονοπάτι που οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θέλουν να ακολουθήσουν. Στο άλλο άκρο βρίσκεται μια κατεστραμμένη οικονομία και μια λαβωμένη δημοκρατία».